

Název : Policie ČR letecká služba - výkonná složka Integrovaného záchranného systému

Autor : **plk. JUDr. Vladimír Panenka**, Letecká služba PČR

Integrovaný záchranný systém

Byl budován na základě usnesení vlády ČR č. 246 ze dne 19. května 1993 k návrhu zásad Integrovaného záchranného systému. V roce 2000 byl pak přijat zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému.

Integrovaným záchranným systémem se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění záchranných a likvidačních prací.

Základní složky IZS tvoří:

- Hasičský záchranný sbor České republiky, jednotky požární ochrany zařazené do plošného pokrytí okresu jednotkami požární ochrany
- Zdravotnická záchranná služby
 - letecká záchranná služba
- Policie České republiky

Akceschopnost základních složek je založena na:

- zajištění nepřetržité pohotovosti pro příjem ohlášení vzniku mimořádné události, její vyhodnocení a neodkladný zásah v místě mimořádné události,
- Rozmístění sil a prostředků po celém území České republiky.

Potřeba provádět letové záchranné a bezpečnostní akce nastává denně. Pohotovostní zabezpečení uvedených činností je v současné době zabezpečeno na velmi dobré úrovni jen pro jednu ze základních složek - ZZS systémem 10. středisek LZS. Využitelnost tohoto systému pro ostatní základní a další složky IZS je značně omezena úzkou specializací středisek LZS k zdravotnickým zásahům. Leteckou pohotovostní podporu ostatních složek IZS zajišťuje především Ministerstvo vnitra prostřednictvím svého leteckého provozovatele Letecké služby. Stávající nedostatečná kapacita vrtulníkového parku MV a s tím související dosud neprovedená redislokace nespĺňuje požadavky na efektivní celoplošné pokrytí území státu.

První koncepční materiál pro vedení Policie ČR s názvem "Návrh plošného pokrytí území české republiky odloučenými stanovišti policejních vrtulníků" byl zpracován v roce 1993. Důvodem bylo zkvalitnění podpory policejní práce v návaznosti na narůstající vývoj v objemu i struktuře kriminality, nárůst migrace z východních států, schopnost bezprostředního nasazení vrtulníkové techniky dle situace a potřeb teritoriálních útvarů Policie ČR a Ministerstva vnitra.

V letech 1995 až 1996 byly vypracovány podkladové materiály pro jednání Braného a bezpečnostního výboru Poslanecké sněmovny Parlamentu ČR k problematice LZS, jejího napojení na IZS státu a podílu Policie ČR na této činnosti. Došlo poprvé k souhrnnému pohledu na problematiku integrovaného řešení potřeb všech spolupracujících složek plnících záchranné úkoly s využitím vrtulníkové techniky.

Z usneseními tohoto výboru především usnesením č.260/1995 a usnesením č. 340/1996 výbor doporučil integrované řešení celkových potřeb základních složek IZS v oblasti leteckých činností a požádal ministra vnitra ve spolupráci s ostatními zúčastněnými resorty o vypracování podrobné studie založené na vyšších aktivitách státu, případně neziskových organizací.

V této souvislosti a v návaznosti na vyhodnocení provádění záchranných a likvidačních činností v průběhu povodní v letech 1997 a 1998, došlo k vypracování společného projektu řešení. V květnu 1999 byl **projekt k organizačnímu a materiálnímu zajištění leteckých činností v IZS** projednán Bezpečnostní radou státu a následně schválen usnesením vlády ČR č. 672 ze dne 28. června 1999.

Ve smyslu doporučení výše uvedených výborů Poslanecké sněmovny se jednalo se o plně integrované řešení. Do této doby nebyl v této oblasti projednán žádný koncepční materiál.

Cílem této koncepce bylo zajistit vysokou účinnost nasazení leteckých prostředků k celoplošnému zabezpečení řešení naléhavých krizových situací při ohrožení životů, zdraví bezpečnosti a majetku občanů s prioritou úkolů přednemocniční péče.

Neméně důležitým cílem bylo efektivní využití finančních prostředků vynakládaných na realizaci a provoz IZS včetně LZS a vybavení systému moderní výkonnou vrtulníkovou technikou odpovídající novým předpisům EU s dlouhodobým využitím vložených prostředků.

V roce 2000 a 2001 nedošlo k finančnímu pokrytí projektu, původní projekt se dostal do podstatného časového skluzu vyžadující jeho přehodnocení.

S ohledem na výše uvedené okolnosti byl upraven i budoucí způsob zabezpečení leteckých činností pro policii a hasiče, který by celoplošně odpovídal základním potřebám těchto složek. ***Tím se původní plně integrované řešení transformovalo do dvou paralelních systémů, které se vzájemně doplňují a vytvářejí celoplošnou dostupnost.***

V roce 2001 vláda vzala na vědomí stav plnění úkolů z unesení vlády č. 672/1999 a přijala usnesení vlády č. 1029/2001, ve kterém schválila:

• **Zásady organizace a materiálního zajištění leteckých činností v IZS**

1. Letecké činnosti pokrývají pohotovostní potřeby základních složek Integrovaného záchranného systému, tj. Hasičského záchranného sboru ČR, Policie ČR a zdravotnické záchranné služby včetně subsystému letecké záchranné služby
2. Letecké činnosti v IZS poskytuje především Ministerstvo vnitra, ve vymezeném rozsahu též Ministerstvo obrany. V případě, že jejich síly a prostředky nepostačují, je najat nestátní provozovatel letadla.
3. Letecké činnosti jsou poskytovány leteckými pracovišti IZS na celém území České republiky v přiměřeném časovém dosahu podle potřeb základních složek IZS.
4. Minimálním vybavením leteckého pracoviště IZS je jeden vrtulník lehké hmotnostní kategorie splňující ve smyslu závazných leteckých předpisů výkonnostní požadavky 1. třídy stanovené předpisem JAR - OPS3.
5. Celoplošnou síť leteckých pracovišť tvoří:
 - síť leteckých středisek Ministerstva vnitra jako hlavního garanta akceschopnosti leteckých činností v IZS,
 - síť stanovišť LZS stanovená Ministerstvem zdravotnictví,
 - letecké základny Ministerstva obrany jako ostatní složky IZS.
6. Letecká střediska Ministerstva vnitra:
 - Hlavní základna v Praze, nepřetržitý provoz včetně stanoviště LZS
 - Letecká základna v Brně, nepřetržitý provoz včetně stanoviště LZS
 - Regionální letecké středisko a stanoviště LZS v Hradci Králové
 - Regionální letecká střediska v K. Varech, Č. Budějovicích a Ostravě
7. Síť stanovišť LZS tvoří:
 - Stanoviště v Praze, Brně a Hradci Králové zabezpečována leteckými středisky MV
 - Stanoviště v Českých Budějovicích, Ústí nad Labem, Liberci, Ostravě, Jihlavě a Olomouci zabezpečována nestátními provozovateli
 - Stanoviště vojenské LZS v Plzni zabezpečováno Ministerstvem obranyPřípadné změny počtu, rozmístění a způsobu zabezpečení jednotlivých stanovišť LZS provádí Ministerstvo zdravotnictví po dohodě s Ministerstvem vnitra, případně Ministerstvem obrany.
8. Ministerstvo vnitra a Ministerstvo obrany budou při provozování leteckých činností k plnění úkolů státní správy v IZS státními letadly postupovat podle požadavků kladených civilními leteckými předpisy na zajištění bezpečnosti leteckého provozu.
Nasazením letadel Ministerstva vnitra a Ministerstva obrany do záchranné činnosti nejsou dotčeny jejich ostatní úkoly.

• **Harmonogram zabezpečení leteckých středisek MV a stanovišť LZS**

Realizace projektu je rozložena na období let 2003 až 2008 s úkoly hodnocení postupu v roce 2004 a 2008.

Letecký provozovatel MV Policie ČR letecká služba zabezpečuje tyto základní oblasti úkolů:

- letecká činnost a nepřetržitá pohotovost pro útvary Policie ČR a útvary Ministerstva vnitra
- letecká činnost a nepřetržitá pohotovost pro subjekty zabývající se činnosti záchranného a bezpečnostního charakteru
- letecká činnost a akceschopnost nasazení letecké techniky pro krizové řízení
- letecká činnost v obecně prospěšném či státním zájmu

Současná dislokace

Hlavní základna v Praze, která zabezpečuje:

- nepřetržitou pohotovost vrtulníku pro složky IZS pro celé území České republiky
- nepřetržitou pohotovost sanitního vrtulníku pro středisko LZS v Praze
- provoz ostatních vrtulníků podle požadavků uživatelů

Letecká základna v Brně, která zabezpečuje:

- provoz vrtulníku pro potřeby útvarů Policie ČR a Ministerstva vnitra na území Moravy a Slezska
- provoz střediska je v současné době v pracovní dny od 7.00 hod. do 19. 00 hod.

Regionální středisko v H. Králové, které zabezpečuje:

- pohotovostní provoz sanitního vrtulníku na středisku LZS v Hradci Králové
- dočasný provoz dalšího vrtulníku k plnění úkolů dalších složek IZS

Technické vybavení

- vrtulníky lehké kategorie 2 ks. BO 105 CBS
Lehký typ vrtulníku vhodný pro převážnou většinu policejních zásahů, rychlou přepravu cestujících s vysokou mírou bezpečnosti a spolehlivosti v provozu.
- vrtulníky střední kategorie 4 ks. BELL 412 HP
1 ks. BELL 412 EP
Střední typ vrtulníku vhodný pro převážnou většinu policejních zásahů, rychlou přepravu cestujících s vysokou mírou bezpečnosti a spolehlivosti v provozu, lze vybavit výkonným doplňkovým vybavením
- vrtulníky těžké kategorie 2 ks. MI-8 P
Vrtulník určený pro přepravu cestujících i nákladů, salónní verze je vybavena pro přepravu cestujících šatnou a toaletou.

Doplňkové vybavení vrtulníků

- FLIR - jde o zařízení pro snímání obrazu v tepelném spektru (termovizní kamera), společná otočná hlava je dále vybavena kamerou pro snímání obrazu standardním způsobem (videokamera). Zařízení lze namontovat jen na vrtulníky BELL 412 HP.
- Pátrací světlomet - jedná se o velmi výkonný ručně ovládaný světlomet pro vrtulníky BELL 412 HP a BO 105 CBS. Typové označení je SX-16 NIGHTSUN. Výkon světlometu závisí na vzdálenosti cíle. Světlomet je ovládán z řídicího boxu. Rozsah pohybu: azimut 350°, elevace 10° nahoru, 70° dolů.
- Jeřáb - pro vrtulník BELL 412 HP resp. MI-8 je umístěn na pravé straně vrtulníku. Obsluhu jeřábu provádí palubní operátor pomocí řídicího boxu.
- Podvěsný hák - slouží pro přepravu nákladu podvěšeného pod trupem vrtulníku. Jako doplňkového vybavení pro podvěs může být použito vaku na vodu pro hašení požárů, záchranné sítě.
- Night vision goggles - brýle pro noční vidění slouží pro noční pozorování z paluby vrtulníku.
- Pohyblivá mapa - umožňuje stanovit přesnou polohu vrtulníku v neznámém terénu na digitalizovaných mapových podkladech.
- Radiokompas - vrtulníky typu BELL 412 jsou vybaveny radiokompasy pro vyhledávání nouzového majáku na kmitočtu 121,5 MHz, dále na kmitočtech 243 MHz, 406,025 MHz a také pro vyhledávání radiostanic vysílajících v pásmu 100 - 400 MHz.
- Vak na vodu - zařízení pro přepravu vody na hašení v podvěsu vrtulníků. K dispozici jsou vaky na vodu o obsahu 800 l a 400 l. V
- Vnější reproduktory se sirénou - umožňují reprodukci hlasových pokynů nebo spuštění policejní sirény. Lze namontovat jen na vrtulníky BELL 412 HP.